

G 3631 K

D. Spelt

Tractijkopstel 1948.

Op 13 April 1948 begon ik het practijk halfjaar welke eindigde op 2 October van 't zelfde jaar.

Hij werd door mij doorgebracht op de boerderij "Ehrenburg" gelegen aan de Kloosterlaan no 2.

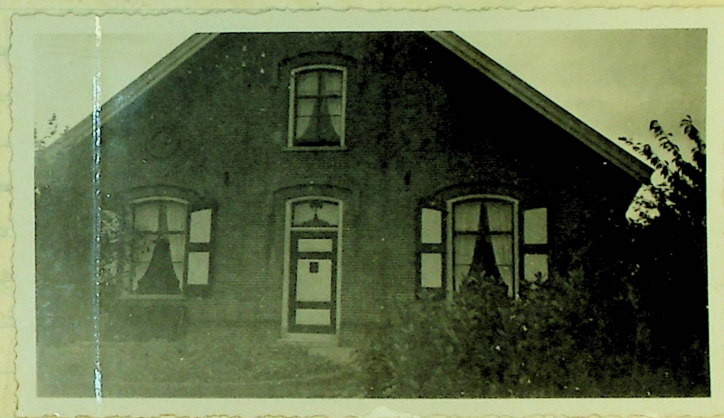
Dicht bij het dorp Maarsse-ven langs de veert. Ten oosten van de veert.

Het was uitsluitend een weidebedrijf bestaande uit 19,75 Hect. Grasaal.

Verdeelt in drie soorten en wel 18½ Hect wee en hooiland; 25 are intensief fruitboom; 1 Hect. bouwland.

De boerderij is gebouwd 1870. van solid en van goed materiaal.

Het is een woonhuis met het

Ehrenburg

het achterhuis er aan gebouwd,
daarnaast aan de rechter-
zijde een lange schuur, al-
les met pannen bedekt.

Achter het achterhuis de
hoai berg.

Naast de schuur aan de
rechtzijdige een houtloods en
in het land kort bij de boerderij
een paar kippenhokken, ach-
ter de schuur een onover-
dekte mestpunt met afmeten-
gen van 6 meter breedte en 12
meter lang.

Inrichting woonhuis
met achterhuis.

is Is een mooi, groot en
enigzins modern ingericht
woonhuis.

Bestaande uit: In het midden
een brede gang.

Van de ene kant 2 kamers, waar-
van 1 een huiskamer en de ande-
re een slaapkamer.

De andere zijde ook 1 kamer
of te wel een voorkamer en
daarvoor de keuken.

Er is ook een boenhok of was-
hok.

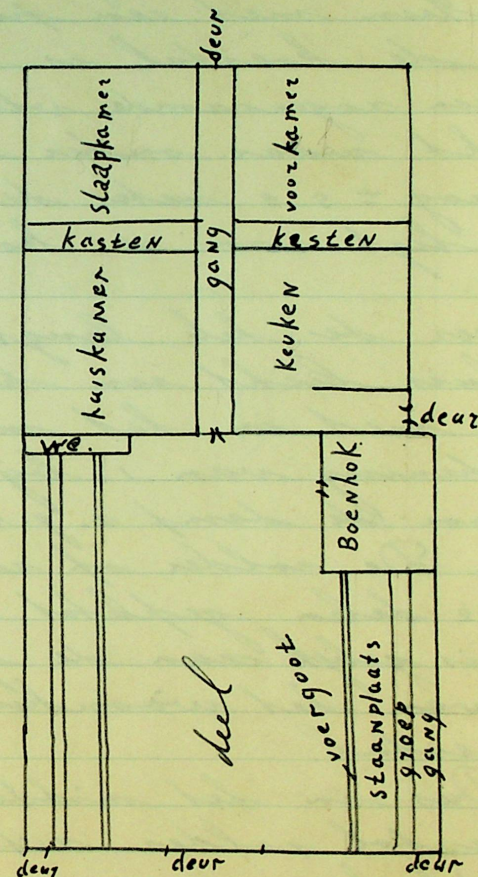
Dese is gebouwd tegen de keu-
ken en of deel. of achterhuis

ellen kan op 2 manieren of
deel. komen en wel vanuit de
gang en vanuit het boenhok.

De helder uit onder de voor-
kamer en is zeer klein zeker
wel 16 m² groot en 2½ m hoog
men kan er in komen vanuit
de helder buiten.

De ingang van het huis is
voor in de gang en ook opzij
waar men in de keuken komt.

Huis met achterhuis.

Het geheel is opgetrokken
uit steen met een pannen dak.

In de koestel is het dak
met een zogenaamde vloeiendak
bedekt. waar onder de pan-
nen nog ± 5 e meter dikke riet-
laag ligt voor de koe, rocht
ene.

Over de hele lengte van
het huis heeft een houten
zolder met in het midden
een opening van 1 bij $2\frac{1}{2}$ me-
ter voor de damp z. g. n. lucht-
koker. De zolder op zich zelf
is in 2 delen geplakt de afschei-
ding is gelijk aan de afschei-
ding van het woonhuis met
de koestel.

Dus in het midden van
de koestel zolder zit dus de
luchtkoker.

Ook zijn er nog vellen
aanwezig boven de koeien en

vanzelf onder de nolder, deen-
tillen zijn $\pm 1,75$ meter hoogte
dere nolder op een afstand van
de nolder van ook $1,75$ meter.

Het achterhuis is 21 meter
lang en er kunnen 34 stuks
vee gestald worden.

Aan de rechterkant 15
stuks grootvee.

elk ieder een staanruim-
te van 1 meter.

De rest van de rechterzijde
dus 6 meter is een werkhok
hetwelk in het achterhuis is
ingebouwd.

Aan de linker kant
staan ook 15 stuks grootvee
ook ieder een ruimte van 1
meter, plus 4 meter voor pinken
ieder een staanruimte van 90 cm
de rest $1,40$ is bestemd voor
de W.C.

De breedte van het achter-

achterhuis is 12,50 meter, deze is verdeelt als volgt.

De deell is $5\frac{1}{2}$ breedte aan iedere kant een ruimte van 4 meter.

Deze 4 meter is als volgt weer verdeelt, 0,75 voergracht af sul. 1,70 staanplaats voor de koeien 0,75 voor de groep en 1 m voor de mestgang.

De mestgang ligt 10 cm lager dan de ~~aan~~ staanplaats der koeien.

Mestgang of groep is 40 cm diep met stijle vonden dus de mestgang en de groep maakt een hoek van 90° evenzo de staanplaats.

De voergracht af sul ligt 20 cm lager dan de staanplaats der koeien met een hoge knieboom. Voor mooi is de knieboom te hoog en de voergracht te diep.

Voor de voergoot ligt
de deel die 20 cm lager ligt
dan de staanplaats der
koeien.

Alles is van beton ver-
vaardigd.

Wat het licht in ach-
terhuis betreft zitten er
7 zijramen en 2 achterramen
in alle tuimelramen van
1 m bij 0,70 m.

De koeien staan 3 win-
ters tussen ijzeren staken
en bevestigd gedeeltelijk
met touwen en gedeeltelijk
met riemen.

Riemen bevallen verreweg
het beste.

Aan de staken zitten
de ringen hieraan de schal-
men waaraan de touwen of
riemen bevestigd zijn.

Achter de koeien boven
de groep loopt een draad

waar aan men de staark
touw aan vast maakt.

Als watervoorziening voor
de koeien gebruikt men uit-
sluitend leidingwater het
welk met kranen in de
voergoot loopt.

Er staat een motor van
1/2 pk waar men i winters
bieten mee maakt en in
normale tijd de karn en
wasmaschine of kan ritten.

Gierafvoer.

In het midden van de
groep zit in de zijwand een
gat voor het afvoeren van
gier deze loopt uit, op
de gierput.

Aan weerszijde van het
huis ligt een put.

Van 2 meter diep 1,50 m

breed en 2 m lang.

Dus de inhoud is
6 m³

Hoofdat men iedere 19
dagen moet gieren weer of
geen weer, ook als vriet het
of dat er sneeuw ligt.

elstplaats.

Korte mest wordt 's winters
in de put gereden met de
kruiswagen.

Daar alles niet van,
winter in de put kan.

Wordt eenmaal per win-
ter de f mest weggereden.

Het andere dus van het
laatste winterseizoen blijft
meestal zitten tot Augustus
of eind juli.

Van de mestput zit nog
een gierput, waar de gier van-

vanuit de mestput in de
gijsput kan lopen.

allereerste lekt en
loopt dan ook met water.

Hij zit ook meer met wa-
ter dan met gier.

Inrichting schuur.

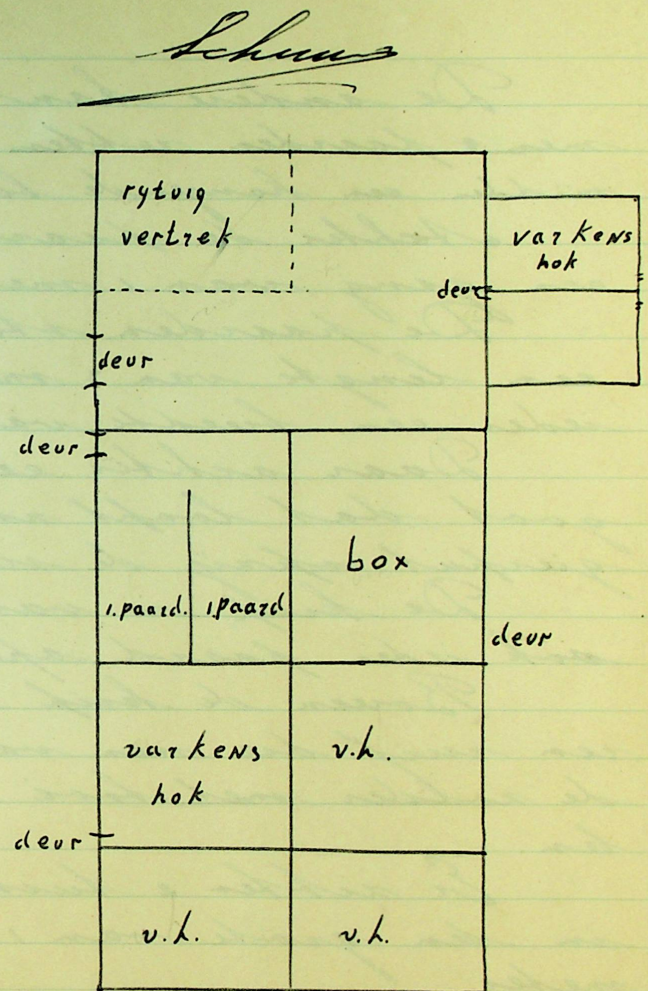
De schuur is als volgt
ingericht.

Voorin een wagenschuur
voor wagens en machines. tuigen
enz. enz. deze is groot 6 m
breed en 8 m lang.

Van voren voorzien van 2
grote deuren.

Achter de wagenschuur de
paarden stal deze is 4 m
lang en 6 m breed, verdeelt
in 2 delen, in het midden een
houten schab.

Een kant is een boks en

De andere kant kan
men 2 paarden zetten waar in
midden een hangende boom.

Achter de paarden is
een gang van 1 meter.

De paarden staan op
een lengte van 3 meter met
ieder een breedte van 1,60.

Daar achter een gier-
goot dat loopt naar een
gierput oprij de schuur.

De krip is van graniet
ork ieder paard apart.

Boven de krip een gre-
ven reuf die men van uit
de zolder met looi kan vult.
ken.

Er zitten 2 tuimelraden
in ten grote van 1 m bij 0,70
meter.

Achter de paardenstal is
een varkensschuur met 4 grote
kotten geteiden met planken.

Van voer betonnen voerbakken en de vloer ook van beton.

De grootte van ieder hok is 3 m breed en 5.50 lang of diep met voor bij de voergoot een gien afvoering naar een put afzij van de schuur deze put van de varkens en de anderen van de paarden.

Hijz ronde putten met een inhoud van 2 m³.

In de schuur van voor naar achteren ligt een looken zolder.

Van voer en van achteren zetten luiken dus voor het hooi op te steken. Boven de wagenschuur een gat met een luik in de paardenstal ook. Het ook nog luiken voor de paardenruifen.

Boven de varkens ook een luik

Allen zijn voor de ventila-
tie

De schuur is opgetrokken
van hout welke staat op een
 $\frac{1}{2}$ m. hoge steene voetstuk.

Opzij van de schuur staat
nog een houtloods van 7 m.
lang en 4 meter diep en 3 hoog.

In deze houtloods wordt
uitkruidend hout, turf, plan-
ken in bewaart.

De loods is aan de schuur-
zijde geheel open.

Aan de schuur bij de
wagenschaar zitten nog 2 varkens
kokers aangebouwd welke
voornamelijk zijn van deurtjes naar
buiten.

Ook is er een deur naar
de wagenschaar welke dus
in gangetje uitkomt.

De kokers zijn $3\frac{1}{2}$ breed en
4 lang.

In

In het land staan nog 2
kippenhokken welke nog nader
besproken worden.

Het erf bestaat voor uit
grind.

De achterste helft is belegd
met betonnen bakken.

Waarvan er 9 is in een m²
gaan.

Het kachok gelegen aan de
weg achter de wagenschaar en
gedeeltelijk naast de houtloods
is bebed met beton.

Dere moet om de 2
dagen uitgeschept worden bij
regenachtig veer iedere dag.

De omheining van de boks-
derij is van zondere 4 reeren
stangen van 1 cm diameter.

- Het om de 4 meter een
paal.

De varkenhokjes hebben ieder
ook een klein uitloopje met

groter ofrastering, waarin
weer een hekje zit om door
het koeihok naar het land
te komen.

De Boerderij.

De boerderij is een pacht-
boerderij.

De pachter is Cornelis Spelt.

Dere is een boer van mij en
wel 30 jaar oud.

Hij heeft dere boerderij sinds
3 jaar in bezit.

De vorige boer was schaer-
maker welk met 81 jarige
leeftijd is overleden.

Welke mij vader, hem de
boerderij had beloofd.

Cornelis is toen getrouwd en
op dere boerderij gekomen.

Het was midden in de oorlog
de dag dat net alles onder water

Boerderij, oprij. voorkant.

Boerderij van achteren.

leef toen hij trouwde.

zijn vader en moeder zijn
van het voorjaar 1948 ~~uitge-~~
met het boeren opgehouden en
gaan rentenieren.

Hun woning is in ~~nu~~ het
dorp zelf en wel Diependaals-
dijk 44^a.

Waar ik thans ook ben (in
winter 1948)

Een andere broer Hilbert
is op deze boerderij gebleven en
van het voorjaar getrouwd. (1948)

Deze had al 6 jaar ver-
kering gehad. hij is nu 26 jaar
oud.

De boerderij van Hilbert is
~~aan~~ Klein Ganszenhoef. sandpad
20 Maarsseveen. en groot 27 ha.

Todoende ben ik van deze
zomer niet op mijn ouderlijk be-
drijf geweest.

Alles bij mijn broer Cornelis.

elken vader heeft van voor-
jaar de veestapel en inventa-
ris overgedaan aan mijn broer
Hilbert.

Behalve de paarden en kip-
pen. I

Deze worden afzonderlijk nog
besproken want dezen zijn
gegaan naar de boerderij
Elzenburg waar ik geweest
ben.

Die heeft Cornelis dus over-
genomen.

Voor dien tijd had Cornelis
nog geen paarden maar leende
ze altijd van mijn vader om-
dat deze 2 boerderijen maar
5 minuten van mekaar af
liggen. # Kon dit best.

Pacht.

De boerderij is dus een pachtboerderij, gepacht van verschillende eigenaren.

Koo is boerderij (gebouwen) plus 7 ha land gepacht voor f 12, 50,- per jaar, dit is in tweeën gesplitst en wel f 5 50 voor boerderij (gebouwen) en f 7 00 voor 7 ha wei en hooiland.

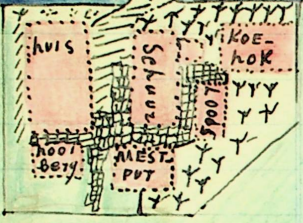
Boerderij plus land is gehuurd voor 12 jaar. De rest is los land wat bij de boerderij ligt, vroeger e. wel bijgehoord maar nu van andere eigenaars, zoo is $7\frac{1}{2}$ ha bij gehuur voor 6 jaar voor f 7 00 per jaar.

Te betalen in 2 termijnen per jaar.

Dan is er nog 3, 25 fl.

Elzenbosch Klokjeslaan

5,50 ha

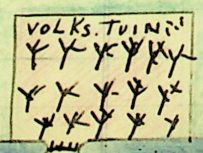
3,50 ha

2 ha

2,25 ha

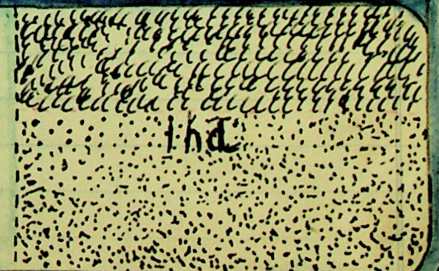
2 ha

2 ha

huis

1 ha

bij gehuurd voor f 25.- per
jaar ook voor 6 jaar huur.

De huur is vastgelegd
op pachtcontracten door de
chotaris in drievoud.

Opgemaakt en getekend
door chotaris, eigenaar, huurder.
1 voor chotaris, 1 voor eigenaar.
1 voor huurder.

De pacht is goedge-
keurd door de pachtkamer.

In het pachtcontract
worden verschillende plichten
en rechten voor eigenaar en
huurder omschreven, verder
ligging van het land, grootte
er van, en prijs bepaalt waaraan
zich ieder zich te onderwerpen
heeft.

Is de pacht om, dan
moet men 1 jaar van te vo-
ren nieuw huur aanvragen
bij eigenaar.

Welke door pachtharner
automatisch goedgekeurd en
verlengd wordt mits er geen
bijzondere gevallen rich voor
doen.

Paardenfokkerij.

Allereerst wil ik de
paardenfokkerij bespreken
omreder dat mijn vader veel
aan dese fokkerij gedaan
heeft.

Vooral omdat nu de paar-
den overgegaan zijn op het
bedrijf waar ik geweest ben.

Op het bedrijf zijn aan-
wezig 1. volwassen paard
Ceatrix geketer. Een dochter
daarvan 1½ jaar Leatrix en
een ½ jaar een hengstweulen.
Ceatrix was een dochter van
Luckie.

Ceatrix + Leatrix 1947.

Suchie heeft vader als een-
len zijnde gekocht.

Deze is ingeschreven in
stambock en later primiermerit
geworden.

Als volgt volledige afstam-
ming van Suchie

vader	Holan	v	Clenton
	no. 258		no. 88
		M	Colly
			no. 799
Suchie			
moeder	Suchie	v	Griedel
	No. 2901.		No. 247
		M	Fuldova I
			No. 2860 (hulpb)

v	Colonel	v	Sultan II. 993 O.F.S.
	no. 31 (hulpb.)	M	Mauernelke 1150 O.F.S.
M	Roodbruin	v	Tourbillon 120
	merrie	M	-----
v	Richard II	v	Richard 1129 P.S.
	no. 91	M	Ida II 839 (hulp.)
M	Alida	v	Adalbert 494 N.P.S.
	no. 110. Geld. P.S.	M	Mellie 2431 N.P.S.
v	Eriedel	v	Erbfürst 2013 Old. S.
	No. 2829 Gr. P.S.	M	Gundeline 11557 Old S.
M	Helly I	v	Willem I 49 Gr. P.S.
	No. 217 Gr. P.S.	M	Constantia 846 Gr. P.S.
v	Rudolf	v	Tello 1272 O.F.S.
	No. 168 Gr. P.S.	M	Brusa 1690 O.F.S.
M	Rorima	v	-----
		M	-----

Geboren, circa 1930. bij
D. Wieringen te Obbines
Kleur yperseineemel.

Kenmerken. onregelmatige
bles, kale vlek onderlip, rechts
voor sakje, links achter
gekleet sakje, rechts achter
witwaet.

Hoogte 1,57 m. op 1900. drie
en dertig te kleuten.

Eigenaar. C. Spelt

Maarsseveen. pro. Wierden

Suchie heeft verschillende
hengsten en merrien gefokt.

Onderanderen.

De Gelderse Hengst Koorman
verder nog een hengst die
op 3 jarige leeftijd is doodge-
gaan.

De merrien zijn ten eerste
Castrice, stambok, premie en
stermerrie.

Startje op 3 jarige leeftijd ver-

verkocht aan C. Kroon te
Haarlem.

Dese merrie heeft 7 merrie
veulens achter elkaar gefokt.
Dit jaar is hij quist.

Verder heeft Lucie nog 2
merries gefokt die zijn ver-
kocht als veulensijnde.

Ceatris 6420. Sgrt.

Kastanjebruin; hol, grijs
vlekkje bovenlip; enige witte
haren in de staart;

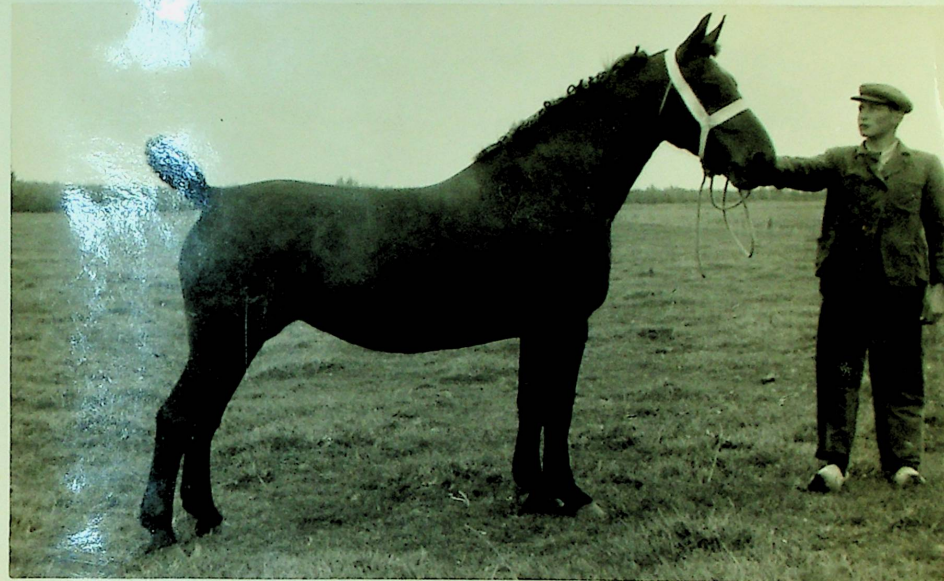
Geboren. 21 Februari 1938.

Fokker: Eig. C. Spelt. te Vlaarsse-
veen; handpad 20 en C. Spelt. jr.

Dese is in het stambuch inge-
schreven op 3 jarige leeftijd.

Op 4 jarige leeftijd is dese
gepiemerd.

Bij dese hebben we veel getof
gehad om hem met veulen te
krijgen. Op 5 j. leeftijd slaag.

Ceatris ↑ rechts ↓

we er in en wel van de hengst
Batouwer. v. C. Kroon.

Op 5-jarige leeftijd kon
Ceatin naar de premiekeuring
te Haarzuilen.

Maar den werd bevoe-
delt tot stermerrie.

Het hengstveulen hebben
we verkocht.

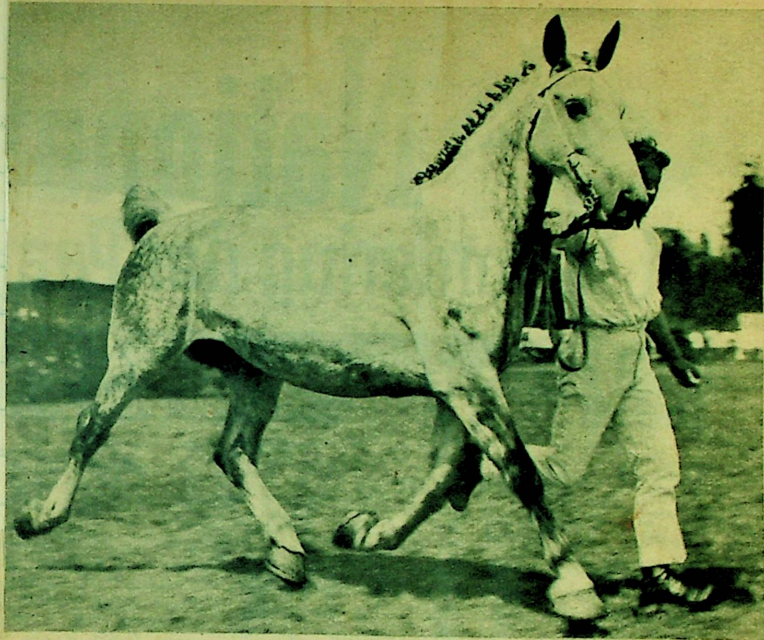
Daarop wief hij een merrie
van Ceatin. de thans 1½ j. welke
van het jaar een 2^e premie heeft
gekregen.

Van het jaar heeft Ceatin
een hengstveulen die meer aan-
houden wordt.

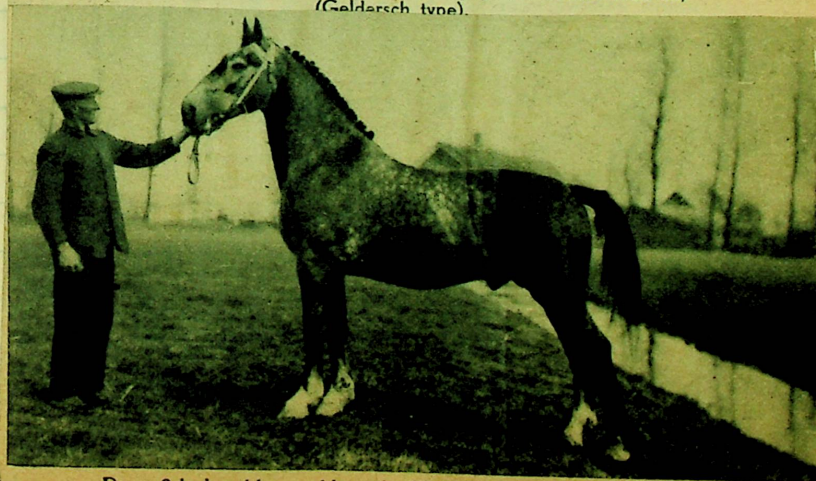
Ceatin is een kruising
van Gambo x Sachie.

Ceatin is een kruising
van Athino x Ceaten.

Dit is een volkomen
Gronings type met zware
benen en dik van uiterlijk.

Suchie, eig. C. Spelt, Maarsseveen, 11b-prijs der oudere merriën,
(Galdarsch type).

Deze 3-jarige blauwschimmel „Voorman” werd op de Hengstenkeuring te
Tiel goedgekeurd voor Rijk en Stamboek. V.: Domburg no. 13 pref.; M.
Suchie 3210 N. S. Tg. Eig.: W. C. M. Spelt, Maarssen;
fokk.: C. Spelt, Maarssen.

Leatus

Geboort: 2 Juni 1947.

Kleur: bruin.

Kenmerken: Kleine stekel-
harige kol; linksachter
sak.

Fokker C. Spelt.

Tandpad 20 ellaarsseveer.

Eig: C. Spelt.

Klokjeslaan 2. ellaarsseveer.

afstamming.

V Skino

508 Sgzt puf.

V Gambo

325 GrPS.

M Ekina

1100 NST₂

N Ceatrix

6420 ster Sgzt

V Gambo

325 GrPS.

M Suchie

3210 NST₅

Ceatrix.

Zoals u ziet is Latine dus
intelt op Gambo.

Want deze heeft aan alle
bij de kanter de zelfde
grootvader. namelijk Gambo.

In de paardenfokkerij wil
men nog al eens vaak hebben
dat intelt een heel goed
product geeft.

„Pluimvee.”

De pluimvee koudery bestaat
endel en alleen niet kippen en
wel een vermeerderings bedrijf.

Het ras is Witte Leghorns
omdat er een vermeerderings
bedrijf aanwezig is mogen
geen andere dieren (pluimvee)
op het bedrijf aanwezig zijn.

Omdat deze gevaar zouden

Leatius

nijn voor bemetting voor de
kippen.

Het nummer van het ver-
meerderingsbedrijf is 2855

Hokken.

Er zijn 2 hokken. een opfok-
hok en een fokhok.

Het opfokhok is 6 m lang
en 4 m breed.

Dus een bodemoppervlakte
van 24 m².

In dit hok zitten op het
ogenblik 70 kintjes met 4 ha-
nen in.

Het is gebouwd in 1948.

Het is van voren een open-
front. n. m. l. de eerste $\frac{1}{2}$ m
plancken dan 60 cm glas en
verder 1 m open met gras.

De zijwanden zijn van hout
met aan iedere kant een
paar kleine raampjes.

Van achter van hout met
aan de buitenkant met
zinken platen en tegen aan
getimmerd.

Het dak is van zinken
platen.

Het dak steekt van voer
over het voorfront heen met
een breedte van 60 cm.

Dit is dus meteen een
beschutting voor het open-
gedeelte van het kok tegen
inreger en ook tegen rook.

Van de linkerzijde is
een deur.

Van binnen is de bodem
bedekt met een laag zand van
10 cm wat altijd uitsstekend
droog blijft.

Er is ook een mestflee.

Deze mestvloer, 1.20 breed
loopt iets naar voren af.

Zodat met het uitmerken
om de 3 dagen de mest met
een soort lange hak gemakke-
lijk afgeschoven kan worden.

Voor de mestvloer zet
men dan de kruitwagen zodat
dit zeer gemakkelijk gaat.

De stokken liggen ~~35~~ 30 cm
uit elkaar zodat er precies
3 stokken liggen. 20 liggen
30 cm boven de mestvloer.

De stokken liggen verder
op 2 dwarsgelegen balkjes die
aan het dak opgebonden zijn.

De legneren staan tegen
de voorzijde aan in totaal
12 hokjes.

Verder is er een voerbak,
drinkbak en een uitelpher-
bak.

Het glas van voren wordt

er zomers uitgehaald. zodat
dan een zeer goede ventilatie
aanwezig is. wat ten slotte
te een hoofdzaak is voor een
kippen hok.

Van voren open heeft ook
een voordeel dat 's winters
de kippen bij vorst niet aan
zulke hevige temperaturen
daling onderhevig zijn.

Want het bevriesen der
kammen, wat vroeger bij dichte
veelvuldig voorkwam komt nu
zelden voor.

Bij dichte hokken is
de temperatuur laag in het
hok zodat als ze buiten kwa-
men de kammen vochtig waren
en dan meer bevrieten.

Een open front heeft ook
een voordeel, valdaende licht doet
tevens goed is voor de luisen-
bestrijden vooral de bloedluis.

Het andere hok is 6 by 6.

Wat de bouw betreft is
het precies eender dan het
opfokhok.

Alleen de mestvloer is 1,50
m. en er zijn meer legnesten in
so taal 20 legkokken.

Verder 2 voederbakken.
1 drinkenshok en een schelpbak.

Ook een met zand bedekte
bodem.

Hier zitten in 80 oude
kippen van het loed 1947 en 1946
plus 2 oude hanen.

De kokken staan midden
in het land achter de boer-
derij.

Dus een vrije uitloop is
aanwezig wat zeer goed is.

De aanschaffings kosten
zijn van de kokken geweest. 700 en
200 gulden.

Waarvan het hout en nake

platen aanwezig waren.

Kuikenaflok.

Ieder voorjaar komen de
kuikens dit ^{jaar} in het begin van
April.

De kuikens waren betrokken
van het fokbedrijf van G. de Hof-
lander uit Gouda.

In het totaal 140 staks.

De kuikens zijn bij aankomst
op de boerderij $\frac{1}{2}$ tot 1 $\frac{1}{2}$ dag
oud.

Ze hebben dan als een
blikje of karpje in ~~een~~ ^{een} ~~van~~
een nummer op staat bv. MB. 1885
zodat ieder kuiken en later iedere
kip nategaan is van welke
moeder en vader deze afkomstig
is.

Want deze zijn ook weer bekend.

Ook de productie van de hen zijn bekend door middel van de falnestontrol of het fok-bedrijf.

De kuikens ~~kubben~~^{zijn} ~~aan~~ dit jaar gelevekt dit kan daar ook gebeten als men hier de opdracht geeft.

De kosten waren een ½ cent per kuiken terwijl ze niets van geleden hadden.

Het lewiken is zeer goed bevallen vooral de witte legkoren omdat deze nog als vliegerig is.

Ze kunnen nu abroluit niet hoger komen dan een ½ m dan vallen ze meteen opzij.

De kuikens zijn bij Gaan-
somst in een kunstmoeder ge-
daan. verwarmt met elektrische
verwarming. n. m. l. verwarmings
lampen, die onder een kop zaten

De ^{rode} kap hangt 5 cm van de grond in de kunstmoeder.

De 5 cm opening aan de rand is dichtgemaakt met een te wolle doek waar onderaan de doek was ingeknipt waar de kuikens in en uit kunnen.

De kunstmoeder was 1/2 bij anderhalf meter.

Van voren en achteren waren die open kanten.

De kuikens ~~was~~ werden opgefokt uitsluitend met opfokvoer 1 en zijn kuikensaad. verder leiding. water.

Bij zonnig weer konden ze zo spoedig mogelijk naar buiten de vrees lucht opzoeken.

Op 3de weken werden de haantjes er uit verwijderd.

Bij 6 weken kregen ze opfokvoer 2. en grof kuikensaad.

Spoedig was de kunstmoeder

der voor de kinnen te klein.

Daarna gingen zij ze
naar het offlokhok gegaan.

Het aantal kinnen was
zeer gunstig meestal zijn
de hanen in meerderheid en
er gaan er ook meestal een stuk
of 10 dood bij de offok.

Langzamerhand worden
de kinnen gevoerd aan
gemengd graan en veldv.
voer.

Ze krijgen uitsluitend
steeds vers leidingwater.

De kippen zijn in
september onderzocht naar
falcium.

Ieder jaar ~~zijn~~ worden
de kippen gekend, dan
worden iedere ~~get~~ kip afzonder-
lijk gekent.

Er wordt dan voornamelijk
gekeken naar het borstbeen en

ogen en de zwaarte.

Dit jaar zijn ze gekeurd
op 28 Feb.

De hennen van de broed
1947-1948 in totaal: 89 stuks
zijn er totaal 9 afgekeurd

De hennen broed 1948 zijn er
3 afgekeurd van de: 70.

Afgekeurde kippen moeten
zo spoedig mogelijk opgeruimd
worden of geslacht worden.

Hanen.

De hanen zijn speciale stam.
boek hanen.

Ze mogen niet ouder worden
dan 2 jaar omdat dan de
bevruchting minder is.

Ze worden aangekocht als
ze volwassen zijn.

Bij de keuring kijken ze nog
weer extra bliken in de vleugels.

waar een nummer opstaat.

Algemene voorschriften
zijn dat in het voorjaar bij
iedere 20 kippen 1 haan moet
zijn.

Eieren.

De eieren worden 1 maal per
dag uitgekraald.

In het voorjaar gaan de
eieren weg voor broedeieren, dit
jaar zijn ze naar 't Schimmels
broedrij in Barneveld gegaan.

De broedeieren worden gekraald
de stukken etc. kleiner, de groter
moeten er uit.

Iedere week worden ze verzon-
den in kisten van 500.

In het verdere deel van
het jaar worden ze iedere 14
dagen door een verramelaar

E Treur te Utrecht weggehaald.

Varkens.

In taal zijn er 3
varkens.

Daarvan is er één bestemd
voor mestwerken voor eigen gebruik.

De andere 2 zijn jonge
opfokruigen.

Het ras was is het
Groot. Yorks Ypre ras.

De bedoeling is om de
fokruigen van de winter naar
de heer te doen om ze van
het voorjaar te laten
biggen.

Van de winter is hij
van plan om een paar fokken
contract varkens te mesten als
de biggen goedkoper worden.

Schape

Er zijn totaal 19 schape
waarvan 1 ram, 5 oudere
en 4 jongen jakkies.

De schape zijn van
het Friesche ras.

Men houdt ze uitsluitend
voor de verbetering van het
land.

Verder voor de fokkerij.

Die gans blijven worden
vetgemest en in het najaar
verkocht voor de slacht.

Van dit najaar was er
een met niet minder dan
25 pond los vet.

Ze blijven in de winter
zo veel mogelijk buiten.

In het voorjaar bij het
lammeren worden de edere

nacht binnengehaalt. zodat
als ze geknield hebben de
kammereen sterk genoeg zijn.
dan blijven ze weer normaal
buiten.

Koeien.

Het aantal melkkoeien
is 20 stuk.

Vinken zijn er 3.

Kalves 7. waarvan 1 ster.
kalf die te gekocht is.

De melkkoeien zijn 7
vaarsen, 4 schotter en 4 oudere.

De fokrichting is
uitsluitend Groninger Blauw
schape en wel in de melk.
vles. richting.

Van dit jaar is aan de
melkfontein ~~fokrichting~~ begonnen zodat
er nog geen lijst van bekend.

zijn. Bij t. b. e. bestijding
van de winter weiden en
5. reageerden dus een ineens een
t. b. e. vrije stal was onmog-
lijk.

Terwijl het bijzondere voor-
~~de~~ dat verleden jaar een
koe reageerde en van dit
jaar niets aan te zien was.

Opfok van kalveren en veulen

De kalveren kregen de
eerste paar dagen na de
geboorte de melk van de
eigen koe.

Ze kregen verder gewone volle
melk van de koeien.

Als dat ze ouder werden
kregen ze meer tot een maximum
van 6 l. per dag.

Daarna werd de melk met

water gemengd.

Later met iets kalvermeel
en door gemengd. zodat
ze sataat kalvermeel met
water kugen.

In 's najaar moeten de oud-
ste kalveren het maar stellen
met wat kriet en aardappel-
schillen.

De schillen worden 's winters
en zomers door de jongens met het
dorp gebracht van waarvoor ze
een schep beta ontvangen.

De schillen worden zomers
aan kalveren en koeien gevoerd
zo ook 's winters het is een
uits bekend voor.

De varkens zijn er ook.
dat als ze gekookt zijn in het
fornies.

Het veulen is ± 5 maanden
bij het paard gelaten dan
werd het gespaand.

stadien kreeg hij de eerste
dagen wort melk met haver

Maar nu moet hij het
alleen met een beetje haver
met wat mergel er door.

Kan de winter zijn voor
de paarden speciale koekjes
gemaakt.

Waar een recept van de
dierenarts van Guldstein door
zit wat voor jonge paarden
en drachtige paarden nodig
is.

Dit recept is door Hoog-
hiemstra te Utrecht door koek-
jes vermengt. 3 koekjes zijn
per dag voldoende voor 1 paard.

Het venter blijft als het
eengrens ~~kan~~ buiken is winter.
behalve met meer en vorst.

is ~~en~~ ~~worden~~ ~~en~~ wordt hij
wel 2 avonds binnengehaald met
een lakje hooi in de bak wat.

zeer gewilt wordt.

Melk.

Zoals normaal wordt is 2 maal
gemolken. Melk is erons altijd
een half uur vroeger dan is mor-
gens.

De melk gaat naar de P.M.
C.

Iedere boer heeft van 't jaar
eigen bussen waar zijn naam
mer ops staat.

De melk wordt zomers
2 x per dag weggehaald.

Zondagavond wordt het
meestal overgeslagen met uit-
zonderingen b.v. bij het koe
weer.

De melk wordt dan ghaelt
in achterhuis in een stenen
bak met leidingwater.

is Winters wordt de melk
alleen 's morgens gehaald, dus
de melk van 's avonds wordt
dan gehaald.

De bussen krijgt men
uithoof van de fabriek kreeg.

Grondsoort.

Dere is vooraan aan de
Diependualsegk rivierklei

Hoe verder naar achteren
naar de Bethune polder des
meer veenderig het wordt.

Daar tussen vindt men
van zelf allerlei soorten
en samensellingen van grond

Een vaster grondsoort kan
dit bedrijf kan niet gegeven
worden.

Het grootste gedeelte dus

de grootste voorste zelf is
rilverklei.

Afwatering.

De afwatering was 3 jaar
geleden toen mijn heer de
boerderij aanwaarde zeer slecht.
- 's winters lagen de sloten
droog en 's winters was
het waterpeil te laag wat
perciees verkeerd was.

Het water moet van de
Kieft afkomen door^{en} duiker.
onder de Diefendaalse dijk
door. maar wat toen verstoppt
en is dus open gemaakt.

Halverwege van de middelste
lange sloot heeft hij een kwel-
dam met een buis of duiker en
in gelager zodat voo het water

peil naar eenen hoog of laag
gevoerd kon worden.

Want de duiker van
de vecht afkomstig kon ook
gesloten worden.

Het land ligt nu voor-
aan 1,20 boven het water
en in midden 1 meter dus
bij de kweldam.

Het achterste gedeelte was
ook te laag, de waterstand.

namelijk achteraan de
laan was een beg voor het
water in verbinding stond
met het water van slaarse-
veen.

Dit water van slaarse-
veen moet geloofd worden in
de Betsune polder, maar
's winters heeft dit stoom-
gemaal de handen vol om
zijn eigen polder droog te
houden zodat slaarseveen

niet kan lozen met gevolg
dat de waterstand ^{te hoog} werd
en zelfs sommige kamper wel
eens onder water liepen.

Het stoomgemaal van
de Beethun-Holder loost
zijn water weer in de veek
en ook naar de loordrecht
plassen waar het slotte als
denkwater voor Amsterdam
wordt gebruikt.

Elkaar de brug achter
in de laar heeft hij gedempt
met een duiker er onder door
zodanig het achter peil ook
in de hand genomen was.

Het land ligt hier ook
130 vooraan dus in de midden
aan de ander kant van de
voorkueldan. en achteraan
80 cm. D

Dus het land daalt stuk
af.

A

Als men alles dicht
zet dan zakt het water van
zelf weg.

Het gaat zo men beweet
onder door de grond naar
de Betsune polder.

Bouwland.

Totaal, ha Bouwland.

Hier is van de zoner
of verbouwt haver en bieten
n. m. l. 40 A haver en de rest
bieten.

Grondbewerking haver.

In 't voorjaar geëgd of
weent

In 't najaar geploegd of
winterwoon

In 't voojaar geëgd tot 3
maal tot het zaaitjaar

was.

Het is gemaaid met de machine.

Zaaiend gebruik ± 40 kg

Gemaaid eind eland.

Verder 1 maal de grote stekels er uitgehaakt.

Gemaaid 2 stuq.

Door erg regening vrees-
gemaaid met de zicht. of 2
stuq bij goed weer.

Op 1 hak graet 12 bussen of
1 hak.

Het heeft 8 dagen op het
land gestaan en toen op
een scheff geteet.

Gevoerd op 24 september
machinaal door J. S. Ridder

Opbrengst 21 H. L. en $\pm$
2000 kg stroo.

Door de legering was de
korrel klein en leek naar
verhouding veel lang stroo.

Het stroo werd verspaat
in balen van $\pm$ 50 kg.

De dooismachine werd
door een tractor aangekruwen

Een week na de haver
van het land veeg was is
er 1 maal gemakt.

De bemesting van
bestond uit 3 zakken van
150 kg. slakmeel en 1 zak van
150 kg. stikstof ammoniak.
sake.

Beeten

De grote waarop de beeten
verbouwd zijn is 60 el.

Op de wintervoor werd er
2 x zwaar geëgd met een zware
rij-zag. eg.

Half april zijn de
beeten gemaaid met de zaai-
machine.

Het soort der beeten is
Ovane, voederbeeten, gebruikt

werd 8 K.G. onmidd. raad.

Intmet gekocht,

cha met de machine
geraad te hebben werd er
met den paar lichte raad-
egjes over geyd en daarna
met een zware betonne rol
gevolgd.

Eerst na 3 weken werd
er gehakt met de hand.

cha 21 dagen daarna nog
eens gehakt, daarna is direct
of een getret zijn of een af-
stand van 40 cm.

Later is er nog eens
gehakt, door het natte weer
groeyde de biken intstekend.

Maar het onbuisd ook
wegens het veel moest er nog
eens gehakken worden.

De biken hadden het veld
ruimschots in zodat er van
afgerien werd. de stand was 40.

Samelijk goed, doch best
is anders.

Er zaten nog al
enkele open plekken in.

Tienste is er loze-
naams niet in geconsta-
teerd.

Omstreeks 20 Oct werd
er begonnen met bicken vog-
st.

Het de hand, op zijn
getrokken met de kappen van
elkaar af.

Daarna de kappen met
een hakmes er afgekapt.

Het vlas is direct aan
de koeien afgevoerd in het
land, ieder dag een platte
wagen vol.

De bicken werden naar
huis gereden en op een hoop ge-
goid achter de berg op de
grond.

Waar se ~~met~~^{tegen} vorst net
vries en ruijt zullen worden
afgeukt.

Opbrengst van de bieten
is ± 4000 kg. ruim het blad
geschat op ongeveer 9000 kg.

De bemesting van de
bieten was.

In de winter is gegeven
1 zakken thomasslakkenmeel.
plus 4 zakken salisat 90%

In 1 voorjaar niet gegeven
2 zakken kalkammonsalpêtr.

Werktuigen en Gereedschap.

per.

De wagens bestaan uit.
2 stuks. luchtbandenwagen
met een outo onderstel.

De andere is een gewone
boerenwagen met houten wielen
met 4 reien ~~wielen~~ banden.

Bij de laachbanden
wagen zijn ook rekken bij,
wat zeer gemakkelijk voor het
vervoeren van vee. er is ook een
hoeken buig bij.

Verder een gewone kaas-
bak met rekken er bij.

Daar nog een driewielig
kierkar om slootvoeren en
mest te vervoeren.

Een weidescheep. vóór aan
de eerste helft gedraaide eijers
en achteraan dus de achterste
helft bestaat uit kettingen.

Van de zomer heeft
hij een gierbak laten maken
van $2\frac{1}{2}$ m³ inhoud welke op de
baerenwagen geplaatst kan
worden.

De gier wordt verspreid
daar achteraan een blet met dwor-
laten er op.

Om de melkgereedschappen

te vervoeren zoals melkbussen
heeft hij een 2 ~~wiel~~ wielige
melk van transportbanden, op
het karretje kunnen 4 bussen
in iedere haak en in 't midden
de melk emmers staan.

Indat deze met de hand
naar de melkplaats werden
getrokken.

Verder zijn er nog de
kleine geleeders zoals
2 kruitwagens, spa. griepers era.

Een kruitwagen is met een
luchtband, wat zeer licht rijdt,
het staat veel minder.

Het melkgeveedschap bestaat
uit. sleoos waarin blokken voor
2 watten; emmers; blokken; span-
kettings, en doeken.

De werktuigen voor
het bouwland zoals ploeg, zaai-
machine heeft hij van mij anders
voer ook als hij een paard nodig.

heeft. zodat dit nog al gemakkelijk gaat.

Het grootste voordeel is dat ~~alle~~ ieder de zelfde werktuigen niet behoeft aan te schaffen. omdat ze dit van elkaar huren of leenen kunnen.

De maaimachine hebben ze samen wat ook zeer voordelig is.

Algemene werkzaamheden.

In 't voorgeen eerst de ruig mest er over gestrooid.

Het hooiland is voorgeveid gevoerd. totaal heeft is in het voorjaar ~~7~~ ha ruim afgest. n. n. l. de achterste 4 kamper.

De voorste 3 kamper zijn geveid.

Omstreeks half april zijn de koeien naar 't land gegaan.

Er is de hele zomer omwei-

dingensysteem toegepast.

Voor dat het hooit binnen
was ^{ging} dit echter moeilijk omdat
er maar 3 kampen tot beschik-
king waren.

Het gebeurde als volgt.

Eerst de melkkoeien af der
het beste gras er uit hadden, dan
werden de schape en pinken en
paarden in die kamp gestaan, zo-
dat steeds 1 kamp leeg lag.

Als de schape en pinken
van dat perceel of wien werden
de distels gemaaid en de
mesthoopen geslecht.

Hadden de melkkoeien niet
voldoende gras meer dan werden
ze verkampt, en kwamen in een
fiere wei.

Alleen de kamp van 8,50 ha
~~was~~ was te groot zodat ze daar
ze lang op moesten lopen.

Er komt volgend jaar

een heining midden door zodat
het dan 2 kamper worden van
reim 2½ ha.

De kamper van het hooiland
zijn stuk voor stuk gemaaid.

De kleine kamf tegen het
bouwland aan is gelijk gemaaid
met die er naast dus totaal 3 ha.

Het gras is gekoerd met
een zwakkerder gekoerd van
een buurman. die 2 tawaden te
gelijk menam. 7

Hij kostte 3,50 per ha.

Dere zwakkerder hat 2 z.g.n.
spinnen koppen, hij werkt uit-
stekend.

Daarna werd er met de
schudder gekoerd (dere behoort
ook nog bij de wecktuigen plus
de hakkmachine).

Bij voldoende droogte werd
er nog 1 of 2 maal gekoerd.

Daarna opgehakt met

61
37
2

de hakkrachine. daarna werd
het afgehoapt.

En dat de droogte van
hooi was werden er hoopjes
gezet. dus hoe droger hoe
groter de hoopjes werden
gezet.

Het werd met 2 wagens
weggereden, 2 wagens laden dan
eerst lossen.

Het lossen geschiedde met
de hand.

elk de hooibouw wa-
ren en gedurig fabrieksarbeiders
bij om te helpen.

De eerste 5 hu. waren
spoedig binnen het maaisel ooh
behoorlijk.

De laatste skying minder
dese heeft n. m. l. in de regen.
periode of hoopjes op 't land
gestaan, zodat de kwaliteit
sterk achteruit gelopen was.

121
37
2

cha de hooibouw ging de
omweiding uitstrekend.

De koeien konden al
heel spoedig op de nawei.

Teifs was bij de laatste
2 ha zo, dat de koeien de
volgende dag al in nawei
gingen, omdat het hooi zo
op 't land gestaan had, en waar
ook heel witte plekken geko-
men die nadien geheel kaal
werden.

Door de snelle gras-
groei kwam er een overvloed
aan gras, zodat als spoedig
4 $\frac{1}{2}$ ha afgeret werd voor de
inmaak.

De kamp van 2 $\frac{1}{2}$ ha en
de kamp van 1 ha (voor het bouw-
land) werden afgeret, alvorens
een eerste $\frac{1}{2}$ gift gegeven te
hebben.

Het gras was spoedig

18
19
20

lang genoeg.

Het werd gemaaid
met de maaimachine. (de
maaimachine met voorwagen)

Het maaien ging over
het algemeen slecht.

De zwaden werden door
de zwadkunder of elkaar ge-
goid 3 zwaden of 1 weers.

Het gras is naast de
hoofberg ~~of de~~ of elkaar ge-
reden, dus een warme methode
van inkuilen.

De huilt is afgedekt
met eerst een laag sloot.
ruigt daarna een laag zand
er overheer.

Het zand komt van
de waterleiding, waar het
gebruikt is voor zuivering van
water.

Het is buir grof zand.
het s.g. zand zeer zwaar zand.

het goed op de grasheuvel
drukt. het kon gratis bij de
waterleiding weggehaalt wor-
den.

Dit zand wordt is win-
ters ook achter de koeien
gebruikt.

De beken liggen
achter de hooiberg.

Voor de winter is er
zeer veel zelf geproduceerd
groen hooi zoodt met
een gering krachtvoer vol-
staan kan worden.

Verder werkzaamheden
zijn op de sawei sistels
gebloed. welke van dit jaar
het wat meer voorkwamen
dan andere jaren.

Van najaar zijn al
de sloten afgehaakt met de
kanthak daarna meeteen met
de hark of hoefjes langs de

kant.

De slootveel wordt ge-
huikt voor de hoestel.
waar de boeien moeten staan.

Op 't bedrijf wordt er
gegreffelt. Doch hoe ver-
der naar achteren hoe
minder greffels, waar
vanzelf spreken het water
achteraan door het veen
gemakkelijk wegrakt.

Er lopen enkele hoofd-
greffels hoofdgreffels dwars
door het land waarop veel
dwaarsgreffels op 't uit komen.

Het greffelen geschiedt
nog met handwerk, door
langs de greffels een lijn
te plaatsen, waarlangs men
met een oude graaf de gref-
fels afsteekt en deze met
een platte griep of spa al
naar gelang er water instaat

allereerste bewoners omstreken
wonen kuren stormen Betaven
vestigden omstreken Christus kussen
heidenden afgoden Wodom Donar d'ijden
se meiwelde kuren in de cwalkale
Rome Romeinen machtig volk Betaven
luisteren onderdrukten stonden

de zode er uit haalt.

De greppelzode gooit men op hoopjes langs de greppel, welke men in de winter wegrijdt, en af dammen neemt tot voor verhoging der dammen.

Daar er niet zoveel te greppelen is heeft men het nog steeds met de hand gedaan.

Door dat het nog al korte greppeltjes zijn waar met een snijder te veel gedraait moet worden.

De damafsluiting geschiedt door middel van bekken.

Vaaraan zijn het meest draaibare bekken, achteraan zijn het losse verplaatsbare bekken.

De drie voorste kamper

zijn hier en daar aan
de slootkanten met een klein
pijkelstraad afgegrast
omdat de sloot daar
indiep en nog al smal
zijn.

Vooral de pincken had-
den er een handje van om
er zo maar dooreen te
loopen of er daar over heen
te springen.

EINDE.

In het onderwerp heeft
wel wat uitvoeriger kunnen beschrijven.

Waardering F. J. H. H. H.

J. Spelt